

Eda Bevk. Kaliopa Disentrowska Andrews. Alenka Kocuvan Polutnik.
Živa Deu. Eta Sadar Breznik. Marjetica Potrč.
Metka Sitar. Judita Skalar. Jelka Solmajer.

Živa Deu

Slovenj Gradec, 1942

Dr. Živa Deu je prva slovenska arhitektka z nazivom redne profesorice na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani. Dr. Deu je študij zaključila z diplomo v seminarju Eda Mihevca, ki jo je kot mentor usmeril v načrtovanje zunanjih ureditev. Med študijem je oddala številne natečaje s prof. Edom Mihevcem in prof. Sergejem Pavlinom, znanje je nabirala tudi s študentskim delom v ljubljanski izpostavi biroja Investbiro Koper, v kateri se je kasneje tudi redno zaposlila.

Poleg sodelovanja pri stanovanjskih in vzgojno-varstvenih ustanovah, je bilo njeno samostojno delo predvsem načrtovanje zunanjih ureditev. Tekom 80-ih let se je ljubljanska pisarna Investbiroja zaradi gospodarske krize zaprla, zato je dr. Deu z delom nadaljevala na Uradu za prostorsko urejanje znotraj Ministrstva za okolje in prostor. Pripravila je strokovno podlago za urbano in arhitekturno urejanje podeželja, kjer pa je sodelovala tudi Fakulteta za arhitekturo s prof. dr. Petrom Fistrom. Raziskava, v kateri je aktivno sodelovala, je bila zaključena z monografijama Arhitekturne regije in krajine ter Glosar arhitekturne tipologije, vključenima v Strategijo prostorskega razvoja Slovenije.

Raziskovalno delo je sklenila z disertacijo o stavbnih členih kot pomembnih gradnikih tipologije na slovenskem podeželju. Med delom na posoškem potresnem območju, kot svetovalka vlade za razvoj lokalnega planiranja, je sprejela povabilo prof. dr. Fistra in leta 2000 postala njegova asistentka. Rezultat njenih arhitekturno-teoretskih raziskav je izjemna bibliografija s skoraj 1000 enotami in 14 monografijami.

Dr. Živa Deu is the first Slovenian female architect to have obtained the title of full professor at the Faculty of Architecture in Ljubljana. Dr. Deu completed her studies with a thesis under the mentorship of Professor Edo Mihevc, who directed her to landscape architecture and spatial planning. During her studies she submitted numerous competitions with Professor Edo Mihevc and Professor Sergej Pavlin, and she also gained knowledge through her student work in the Ljubljana branch of the Investbiro Koper office, where she was later employed.

Apart from participating in residential and childcare facility projects, in her own work, she mostly focused on urban planning. During the 1980s, the Ljubljana office of the Investbiro closed due to the economic crisis, so dr. Deu joined the Spatial Development Office at the Ministry of the Environment and Spatial Planning. She wrote the basis for urban and architectural development of the countryside together with Professor Dr. Peter Fister from the Faculty of Architecture. The research in which she participated actively concluded by publishing two monographs, Architectural landscapes and regions of Slovenia and Glossary of architectural typology, both included in the Spatial Development Strategy of Slovenia.

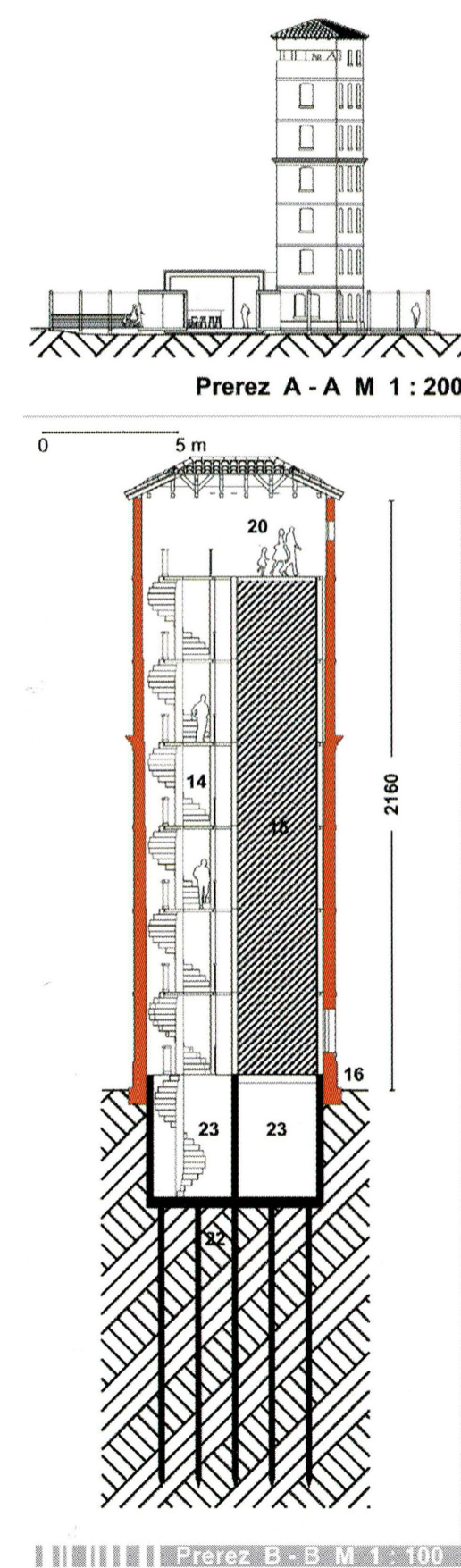
She concluded her research work with a dissertation on building elements as important building blocks of typology in the Slovenian countryside. While working at the Posočje area as Local Planning Development Adviser to the Government, she accepted Professor Dr. Fister's invitation and became his assistant in 2000. Her architectural and theoretic research resulted in an extensive bibliography comprising almost 1,000 units and 14 monographs.

Dela (izbor) / Works (selection)

- Stavbni členi kot sooblikovalci slovenskega zunajmestnega prostora, doktorska disertacija / *Building parts as co-shapers of Slovenian non-urban area*, doctoral thesis, 1997
- Popotresna obnova Posočja: strokovna presoja naselij z vidika varstva arhitekturnih in krajinskih značilnosti, elaborat po naročilu Ministrstva za okolje in prostor RS oz. urada za prostorsko planiranje, elaborat izdelan skupaj z Leonom Debevcem in Matejo Kavčič / *Post-earthquake renovation of Posočje: expert judgment of built-up areas in terms of protecting the architectural and landscape features*, scientific work commissioned by the Ministry of the Environment and Spatial Planning, the Spatial Development Office, co-authored by Leon Debevc and Mateja Kavčič, 1998–1999
- Vodenje arhitekturne delavnice Vitovlje–Osek–Šmihel; Osek, Vitovlje, kako naprej? / *Architecture workshop Vitovlje–Osek–Šmihel; Osek, Vitovlje, the way forward?*, Osek, 2007
- Identiteta hiš na Koroškem, znanstvena monografija / *Identity of Houses in Koroška*, scientific monograph, 2009
- Kostanjevica na Krki: poplavna ogroženost kulturne dediščine, znanstvena monografija / *Kostanjevica na Krki: cultural heritage threatened by flood*, scientific monograph, 2014
- Dragocenosti starih mestnih jeder: monografija zgodovinskih mest Slovenije / *The treasures of Slovenian old town centres: a monograph of Slovenian historical towns*, 2016
- Prenova stanovanjskih stavb, znanstvena monografija / *Renovation of residential buildings*, scientific monograph, 2019
- Tipologija bohinskih planin ter usmeritve za vzdrževanje in obnovo planšarskih objektov, priročnik / *Typology of Bohinj mountain pastures and guidelines for the upkeep and renovation of shepherds' buildings*, manual, 2020

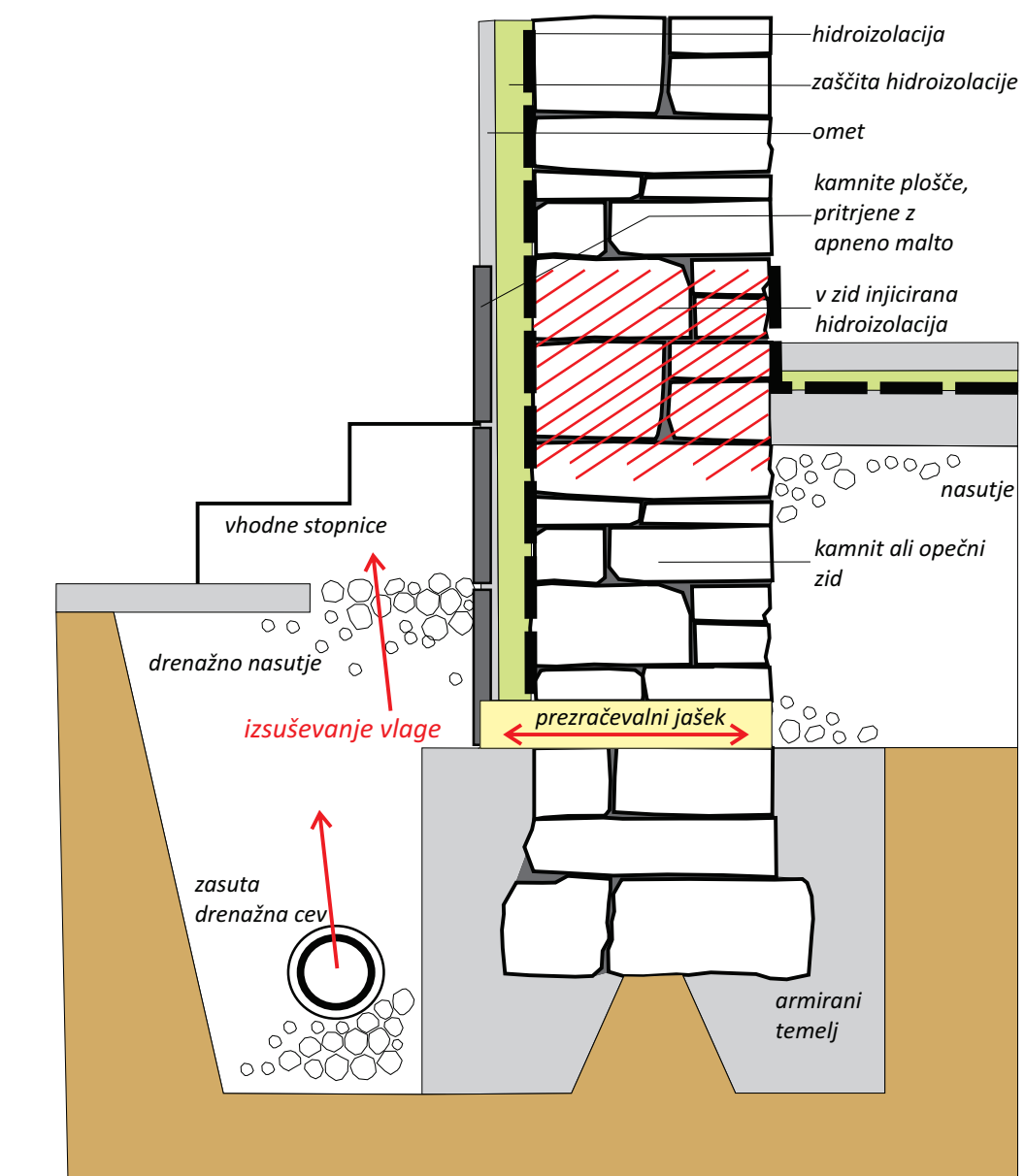
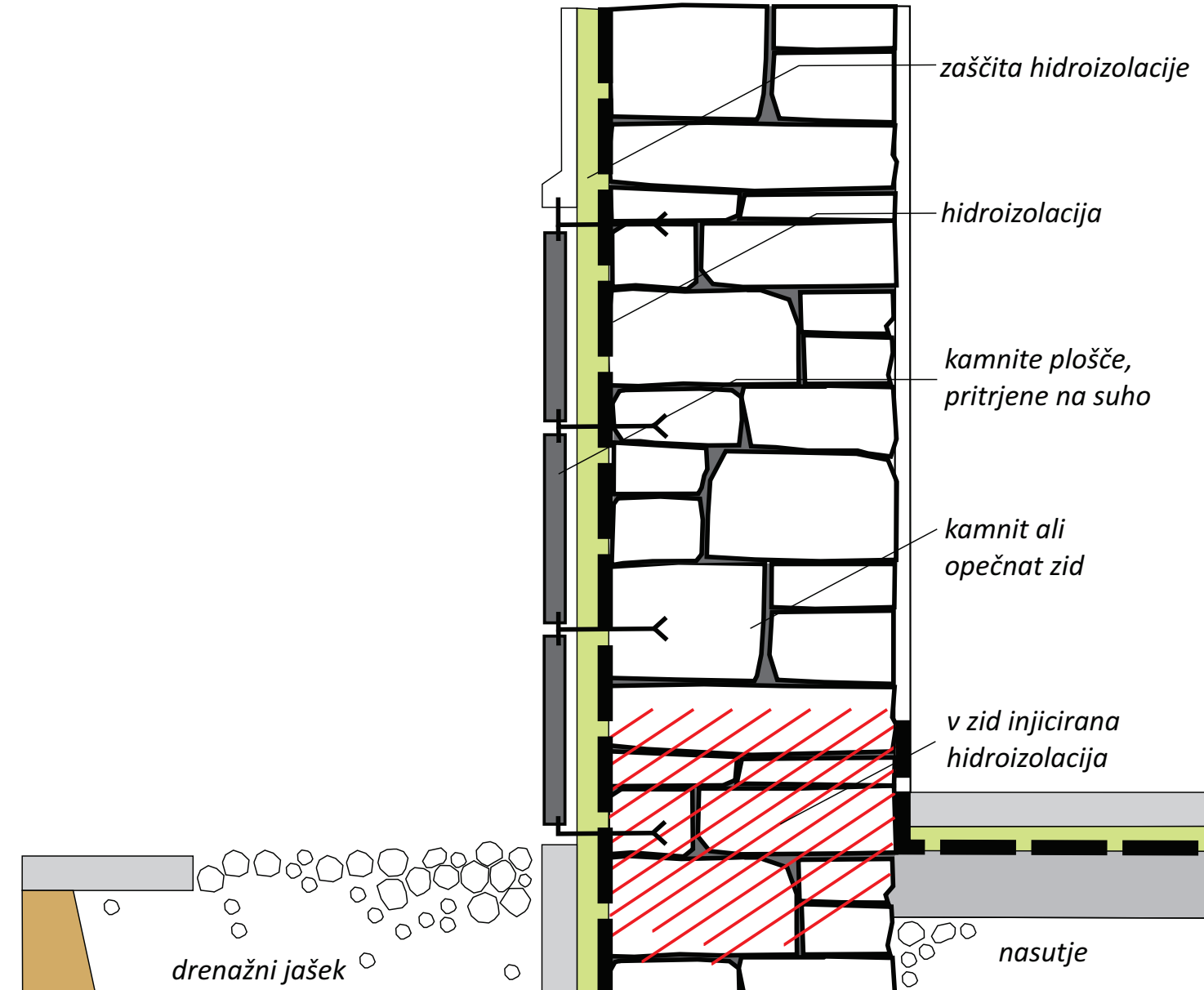
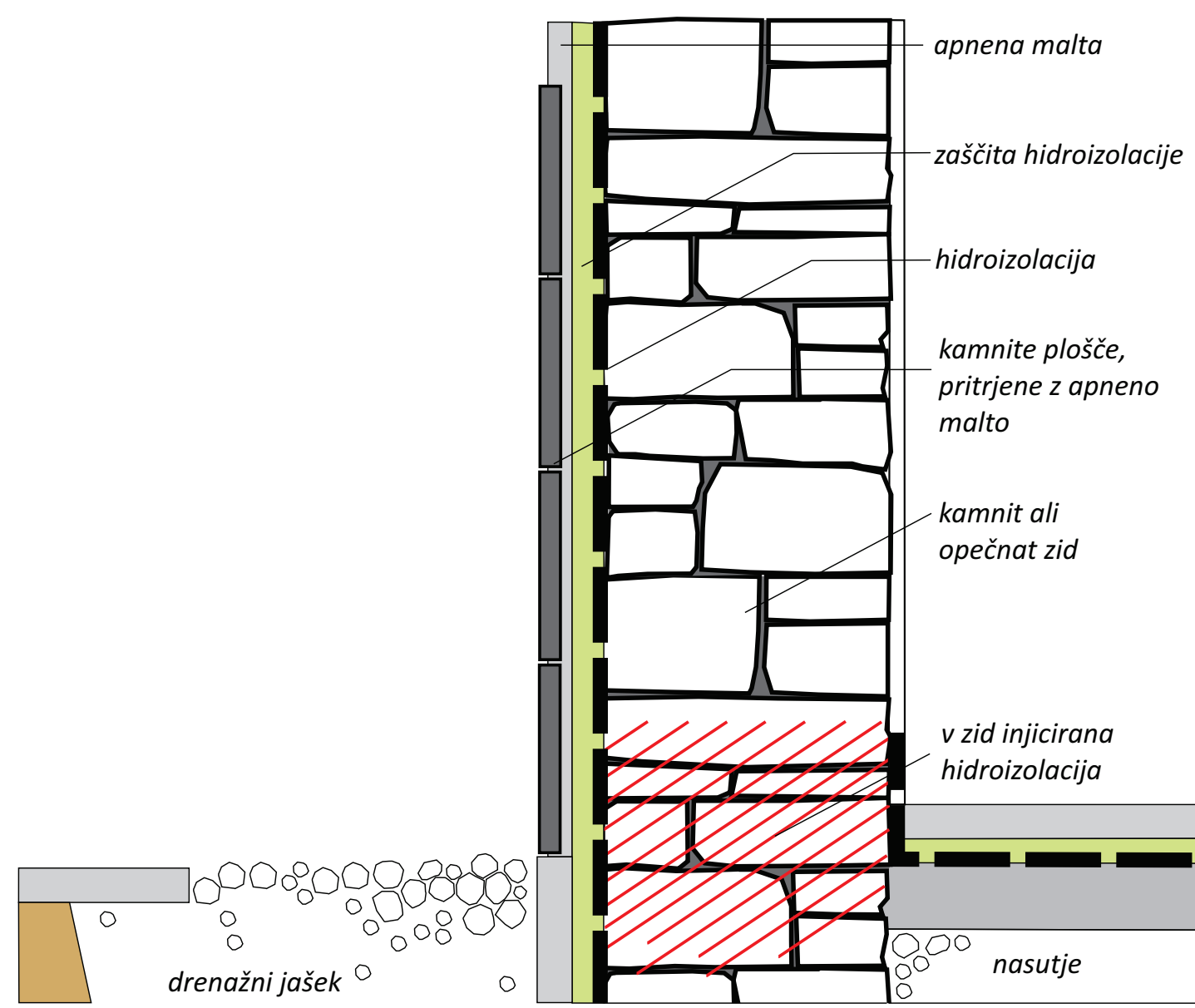
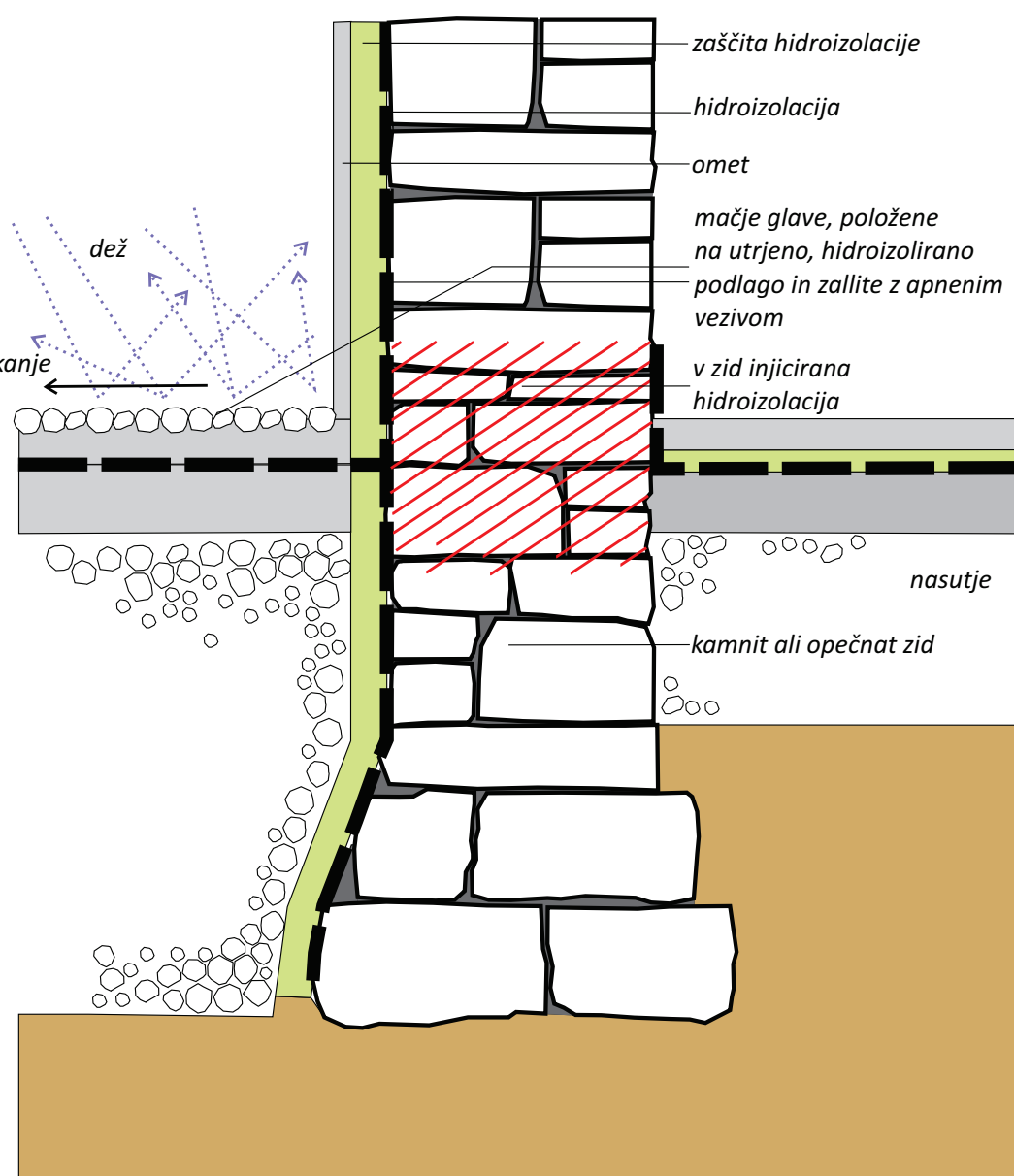
Tipologija bohinskih planin, 2020

Namen monografije je predstavitev planšarskih objektov na bohinskih planinah, ki imajo kljub različnemu reliefu, višinam in vegetacijsko raznolikemu območju prepoznavno tipologijo. Z natančno predstavljeno tipologijo planšarskih objektov in analizo njihove umestitve v okolje želi priročnik ohraniti izginjajoče znanje. Včasih se je prenašalo iz roda v rod, medtem ko danes uporaba teh objektov in posledično znanje usihata. Priročnik podaja usmeritve za vzdrževanje in obnovo objektov ter natančno opisuje tehniko gradnje ter končno obdelavo podstavka, sten, strehe, stropov, stavbnega pohištva in zunanjih elementov.

Cavallino Treporti, 2006

Arhitekturne delavnice na temo prenove in konservatorstva so bile stalnica pedagoškega dela dr. Deu. Večinoma so potekale v Sloveniji in se ukvarjale s popisovanjem stavbne dediščine in reševanjem prostorskih problemov na podeželju. Dr. Deu je vodila več kot 30 arhitekturnih delavnic, izmed vseh pa sama izpostavlja, da je najbolj ponosna na mednarodno delavnico Lio Piccolo. Gre za delavnico, ki je obravnavala vojaške objekte iz 1. svetovne vojne ob polotoku Cavallino, postavljene z namenom, da obvarujejo celino pred napadi z morja. Italija je slovenske arhitekta in študente povabila k sodelovanju pri izdelavi idejnih zasnov za spremembo namembnosti objektov, delavnica pa se je posvetila stolpu Vignotto.

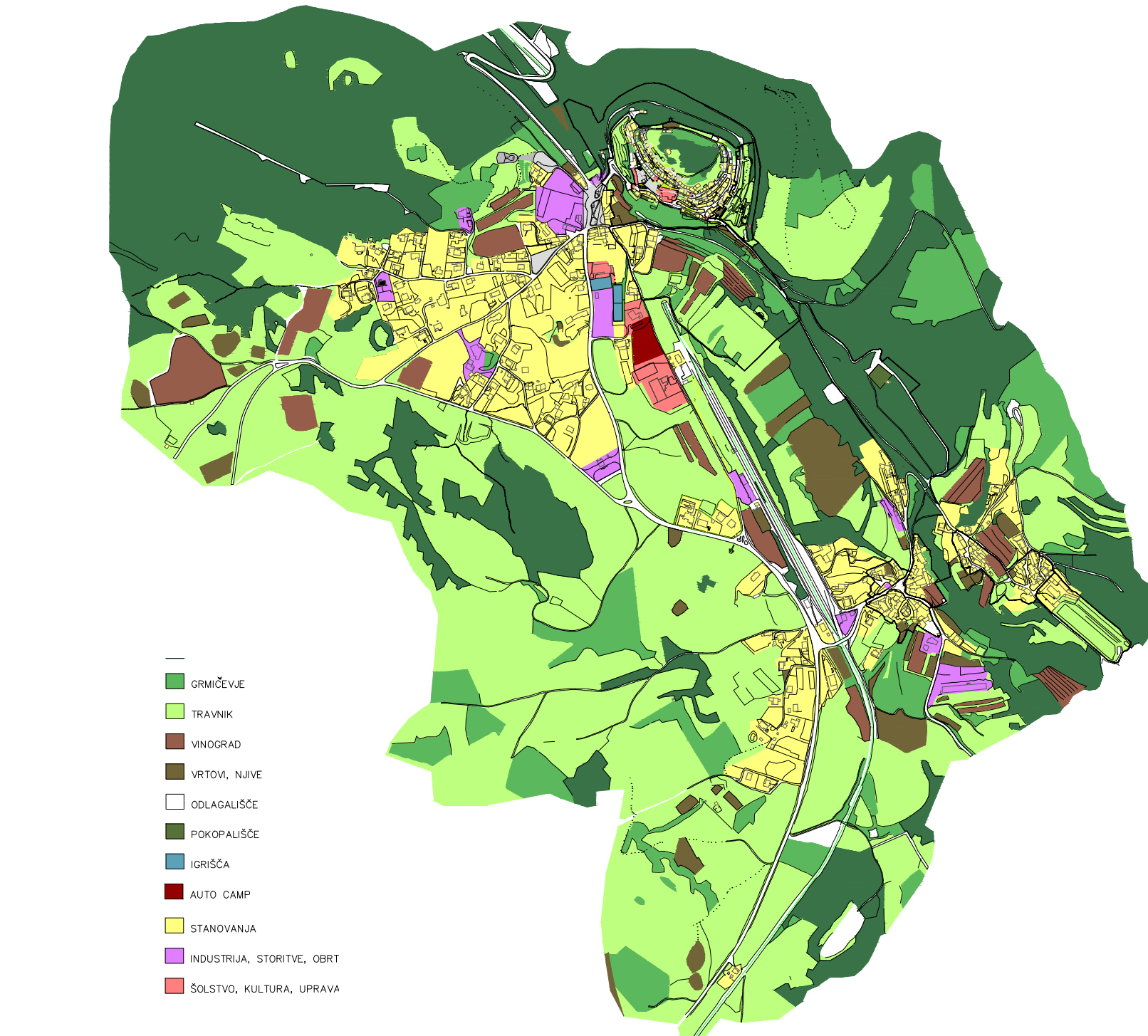

Celovita prenova naselja Štanjel, 2005

Štanjel je zaznamovalo prijateljstvo med arhitektom Maksom Fabianijem in zdravnikom Enricom Ferrarjem. Kljub estetskosti gradu, Ferrarijevega vrta in poskusov obnavljanja vasi po drugi svetovni vojni so se vaščani množično izseljevali. Eden od razlogov je morda tudi ta, da vas do leta 2015 ni imela urejenega vodovoda. Študija dr. Deu analizira razvojne spremembe po drugi svetovni vojni, torej obdobje, ko se je Štanjel prenehal razvijati, ljudje so se izseljevali in vas je propadala. Namen študije je kakovostno razvojno varstvo, oblikovanje razvojne vizije in celostna prenova starega dela vasi in širšega vplivnega območja.

Kostanjevica na Krki. Poplavna ogroženost kulturne dediščine, 2014

Znanstvena monografija, ki je bila izdana v sodelovanju občine Kostanjevica, Galerije Božidar Jakac in Fakultete za arhitekturo v Ljubljani, izdelana je bila z namenom ozaveščanja prebivalcev mesta in tudi širše in je rezultat interdisciplinarne raziskovalne delavnice otoškega dela mesta, v kateri so sodelovali študentje ljubljanske Fakultete za arhitekturo in Oddelka za etnologijo in arhitekturno antropologijo ljubljanske Filozofske fakultete. Vsebinska knjige, strnjen rezultat delavnice, podaja v besedi in risbi urbanistične in arhitekturne rešitve, razvojnega varstva izvirne in spomeniško zaščitene otoške naselbine. Posebej vredne so preverjene in tudi v tujini priznane tehnične rešitve zaščite grajenih struktur pred pogostimi poplavami.

Viri / Sources: Zasebni arhiv dr. Žive Deu; *Tipologija bohinskih planin*, Triglavski narodni park, 2020; *Cavallino - Treporti: progetti per un'idea di parco*, IUAV, Fakulteta za arhitekturo Ljubljana, Turistični park Cavallino - Treporti, 2006; *Kostanjevica na Krki*, Municipality of Kostanjevica, Gallery Božidar Jakac, Faculty of architecture Ljubljana, 2014.

Besedilo / Text: Nuša Zupanc

V ospredje: pionirke slovenske arhitekture, gradbeništva in oblikovanja